

Yüklenme Tarihi: 29.09.2020 *Kabul Tarihi:* 02.10.2020 *Yayın Tarihi:* 04.10.2020

İĞDIR ÜNİVERSİTESİNDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN SPORA YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ

Ahmet DİNÇ¹, Ömer BAŞGÖL², Müge KALEM³, Şahin AKSARAY⁴, Fetullah TENİK⁵

ÖZ

Çalışmanın amacı; Iğdır Üniversitesi'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin spora yönelik tutumlarının incelenmesidir. Bu bağlamda, çalışmaya Iğdır Üniversitesi'nde öğrenim gören 235 kız (%60,7) 152 erkek (%39,3) olmak üzere toplamda 387 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; Koçak (2014) tarafından geliştirilen ve geçerlik-güvenirliliği yapılan "Spora Yönelik Tutum Ölçeği" ile araştırmacılar tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi SPSS (24) paket programıyla yapılmış ve yapılan tüm değerlendirmelerde istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir. Araştırmada, ölçümle elde edilen bağımsız değişkenlerin, bağımlı değişkenler üzerindeki etkisini belirlemek için Lineer Regresyon Analizi yapılmıştır. Verilerin analizi sonucunda öğrencilerin spora yönelik tutumlarını, sınıf değişkeni 0.004 kat ve BKİ(beden kitle endeksi) değişkeni 0.003 kat artırdığı tespit edilirken, yaş değişkeni 0.003 kat, cinsiyet değişkeni 0.007 kat, öğrenim durumu değişkeni 0.013 kat ve okul değişkeni 0.00 kat azalttığı tespit edilmiştir ($p > 0.05$). Ancak öğrencilerin sınıf, yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, öğrenim gördüğü okul ve BKİ düzeyinin spora yönelik tutum üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$).

Anahtar Kelimeler: Spor, spora yönelik tutum, üniversite öğrencileri

DETERMINING THE ATTITUDES OF STUDENTS STUDYING AT İĞDIR UNIVERSITY TOWARDS SPORTS

ABSTRACT

The study aimed to investigate the attitudes of students studying in different departments of Iğdır University towards sports. In this context, a total of 387 students, 235 females (60.7%) and 152 males (39.3%), studying at Iğdır University participated in the study. As data collection tools, "Attitudes Towards Sports Scale", which was developed and the validity and reliability of which was performed by Koçak (2014) and "Personal Information Form" developed by the researchers of the study were used. The analysis of the data obtained was run through SPSS (24) package program, and the statistical significance level was accepted as $p < 0.05$ in all evaluations made. In the study, linear regression analysis was performed in order to determine the effect of the independent variables obtained by measurement on the dependent variables. As a result of the analysis of the data, it was determined that the class variable increased 0.004 times and the BMI (Body Mass Index) variable 0.003 times, while the age variable decreased 0.003 times, the gender variable 0.007 times, the educational status variable 0.013 times and the school variable 0.00 times ($p > 0.05$). Accordingly, it was determined that the students' year of study, age, gender, educational status, the school they attend, and BMI level did not have a significant effect on their attitude towards sports ($p > 0.05$).

Keywords: Sports, attitude towards sports, university students

¹ Iğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, ahmet.dinc@igdir.edu.tr ORCID: 0000-0003-0441-3673

² Iğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilimdalı, Yüksek Lisans, omerfikiye@hotmail.com ORCID: 0000-0002-5888-4537

³ Iğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilimdalı, Yüksek Lisans, muge76@gmail.com ORCID: 0000-0002-5914-1487

⁴ Iğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilimdalı, Yüksek Lisans, sahinarsakayl@gmail.com ORCID: 0000-0002-7260-2698

⁵ Iğdır Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilimdalı, Yüksek Lisans, f.tenik@hotmail.com ORCID: 0000-0003-0477-7311

GİRİŞ

Spor, insanoğlunun yaratılışıyla birlikte günümüze kadar çok farklı şekillerde hayatımızdaki yerini almıştır. İlk insanlar hayatlarının devamı için zorunlu olarak hareket içerisinde bulunmuşlardır (Tekin & Tekin, 2014). İlk insanların, tüketme ve tükenmemek için vahşi hayvanlara karşı yaptığı hareketler (koşma, atlama, zıplama) günümüzde eğlence ve yarışma amaçlı insanların birbirlerine karşı yaptığı hareketler haline almıştır (Dinç, 2020). Literatürde, sporun insan hayatında ve sağlığında ne kadar önemli etkileri olduğunu belirten farklı tanımlamalar mevcuttur. Spor; ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmada başrol oynayan insanı beden ve ruhen ileriye götürmek, kişilik oluşumunda ve karakterlerinin gelişiminde fayda sağlamak, bireyin mücadele esnasında gücündeki artışı sağlamanın yanı sıra belirlenmiş kurallar içinde, yapılmış olan etkinliklerdir (Mutlu, Şentürk, & Zorba, 2014). Başka bir tanımlamada spor, kişilerin fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal açıdan gelişimlerine katkı sağlayan, öğrenme, beceri gelişimi ve lider olma yeteneklerini imar eden bir araçtır (Ekici, Çolakoğlu, & Bayraktar, 2011).

Alan yazına bakıldığında karşımıza çıkan bütün spor tanımları içerisinden anlaşılacağı üzere, sporun kişilerin yaşamları üzerinde fayda sağlayan ve bireylerin gelişimlerine imkanlar sunan bir araç olduğu görülmektedir. Kişilerce, yaş grubu fark etmeksizin, bilimsel temele dayandırılan, bilerek ve bir sistem içerisinde yaptığımız sporun, insanların yaşamları süresince sağlıklı, başarılı mutluluğu yakalamış olması ve moral açısından seviyeyi en üstte bulundurmada önemli bir rol oynadığı görülmektedir (Yalçınkaya, Saracaloğlu, & Varol, 1993). Toplumların çağdaşlaşmalarında bireylerin sportif ve sanatsal faaliyetlere katılımı önemlidir. Çünkü bu alanlarda insanların gelişimine olanak sağlayan daha farklı özelliklerinin olduğu bilinmektedir. Eğitim alanının önemli bir bölümü şeklinde nitelendirebileceğimiz beden terbiyesi ve spor aktivitelerinin, bireye sağlayacağı önemli özelliklerin başında spora yönelik olumlu tutum ve davranışların gelişimi olduğu düşünülebilir (Balyan, Balyan, & Kiremitçi, 2012).

Tutum; bireyleri herhangi bir durumda belli davranışlar göstermeye iten öğrenilmiş eğilimlerdir (Demirel & Ün, 1987). Shapiro (1999) tutumu şöyle değerlendirmiştir: deneyimlere dayalı bireylerin birbirini andıran durumlarda verdiği tepkiler üzerine etkisi olan tepkileridir (Kartal, 1999). Farklı bir görüşe göre: “bireye karşı herhangi bir obje ile ilgili, duygu, düşünce ve davranışları oluşturan eğilimdir” (Kağıtçıbaşı, 1999). Amerikan Sağlık ve İnsan Hizmetleri Bakanlığı (2000), spora yönelik tutumun önemine şöyle değinmiştir; “fiziksel aktivite ve spora katılım sosyal, fiziksel ve zihinsel iyilikle beraber gençlerin, takım çalışması, centilmenlik, liderlik, sosyalleşme ve iletişim becerilerine olumlu katkısı bulunmaktadır” (CDC, 2016).

Genel olarak ise tutum, “deneyim ve yaşantılar sonrasında oluşan, ilgili olan her şeye yönelik bireyin davranışlarını etkileyen dinamik ve yönlendirici güce sahip, zihinsel ve duygusal hazırlık durumu” diye açıklanabilir (Keskin, Öncü, & Küçük-Kılıç, 2016). Tutum kavramı sınıflandırıldığında 3 temel tutum türü ortaya çıkmaktadır. Bu tutum türleri; olumlu, olumsuz ve tarafsız olarak belirtilmektedir (Isen & Shalke, 1982).

Devamlı olarak değişim gösteren ve gelişmekte olan teknoloji içerisinde çalışmakta olan bireylerin ve eğitimine devam eden öğrencilerde fiziksel olarak aktiviteleri azaldığı, çok az da olsa durgun bir yaşantı haline yönelindikleri görülmüştür (Zorba, Cerit, Gümüşdağ, & Evli, 2013). Bu nedenle gelecek nesli kötü alışkanlıklardan uzak tutmak ve günlük yaşamlarında sağlıklı tutabilmek için küçük yaşlardan itibaren kazandırılan spora yönelik olumlu tutum önem taşımaktadır. Spora yönelik olumlu

tutumlar artıkça, istendik davranışlar her zaman pozitif yönde artmaktadır. Üniversite öğrencileri sportif etkinliklerle fiziksel, sosyal, ve zihinsel olarak iyi hissetmenin yanında öz disiplin, takım çalışması, liderlik, centilmenlik, sosyalleşme ve iletişim yönünden gelişim göstermektedir (CDC, 2016). Bu bakımdan üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının bilinmesi önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı; Iğdır Üniversitesi'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin spora yönelik tutumlarının incelenmesidir.

METHOD

Bu çalışmada, nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırmanın dayandığı pozitif bilim anlayışına göre, bilgi; deney ve gözlemlerle elde edilir (Sönmez & Alacapınar, 2013).

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, Iğdır Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrenciler oluştururken, örneklemini ise araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 235 kız (%60,7) 152 erkek (%39,3) olmak üzere toplamda 387 öğrenci oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Spor Yönelik Tutum Ölçeği

Spora yönelik tutum ölçeği Koçak (2014) tarafından geliştirilmiştir. Cronbach Alpha değeri ise 89.1 seviyesinde tespit edilmiştir. Spor yönelik tutum ölçeği 22 madde ve 3 alt boyuttan oluşmuştur. Ölçeğin “fiziksel gelişme alt boyutunda 6”, “psikososyal gelişme alt boyutunda 12”, “zihinsel gelişme alt boyutunda 4” madde bulunmaktadır. Ölçek 5’li likert tipi bir ölçektir. Ölçek, tamamen katılıyorum “5 puan”, katılıyorum “4 puan”, orta düzeyde katılıyorum “3 puan”, az katılıyorum “2 puan”, hiç katılmıyorum “1 puan” olacak şekilde puanlandırılmıştır.

Veri Analizi

Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde SPSS (24.0) programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik analizi ve araştırmada, ölçümlerle elde edilen bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerindeki etkisini belirlemek için Lineer Regresyon Analizi yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde $p < 0.05$ anlamlılık düzeyi kabul edilmiştir

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

		f	%
Yaş	18-20 Yaş	83	21,4
	21-23 yaş	169	43,7
	24-26 yaş	79	20,4
	27 ve Üzeri yaş	56	14,5
Toplam		387	100

Cinsiyet	Erkek	152	39,3
	Kadın	235	60,7
Toplam		387	100
Okulları	Meslek Yüksekokul	172	44,4
	Yüksekokul	40	10,3
	Fakülte	175	45,2
Toplam		387	100
Öğrenim Durumu	Önlisans	176	45,5
	Lisans	211	54,5
Toplam		387	100
Sınıf	Hazırlık	35	9,0
	1.sınıf	162	41,9
	2.sınıf	120	31,0
	3.sınıf	51	13,2
	4.sınıf	19	4,9
Beden Kitle Endeksi	<18,49	40	10,3
	18,5-24,99	277	71,6
	25->	70	18,1
Toplam		387	100

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların %60.7'unun kadın, %39.3'inin erkek; %9'unun hazırlık sınıfı, %41.9'unun 1. Sınıf, %31'inin 2. Sınıf, %13.2'sinin 3. Sınıf ve %4.9'unun da 4. Sınıf; %21.4'ü 18-20, %43.70'i 21-23, %20.4'ü 24-26 ve % 14.5'i 27 ve üzeri yaş aralığında; % 44.4'ü Meslek yüksekokul, % 10.3'ü yüksekokul, % 45.2'sinin fakültede eğitim gördüğü; % 45.5'i önlisans, % 54.5'ü lisans öğrencisi olduğu; % 10.3'ünün 18,49'ın altında % 71,6'sının 18,5-24,99 aralığında, % 18,1'ininde 25 ve üstü oranda beden kitle endeksine sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 2. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin spora yönelik tutumları üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik Lojistik Regresyon Analizi sonuçları

Modelde Yer Alan Değişkenler	B	S.H.	Wald	SD	p	Exp (B)	95% G.A.	
							EXP(B)	
							Alt	Üst
Sınıf	0.004	0.007	0.436	1	0.509	1.004	0.992	1.017
Sabit	-0.414	0.589	0.494	1	0.482	0.661		
Yaş	-0.003	0.007	0.233	1	0.629	0.997	0.983	1.010
Sabit	-0.330	0.610	0.292	1	0.589	0.719		
Cinsiyet	-0.007	0.007	10.169	1	0.280	0.993	0.980	1.006
Sabit	0.204	0.596	0.117	1	0.732	1.227		
Öğrenim durumu	-0.013	0.007	3.458	1	0.063	0.987	0.974	1.001
Sabit	1.302	0.610	4.559	1	0.033	3.677		
Okul	-0.001	0.007	0.011	1	0.917	0.999	0.986	1.012
Sabit	0.279	0.591	0.223	1	0.637	1.322		
BKİ	0.003	0.007	0.123	1	0.726	1.003	0.988	1.017
Sabit	0.698	0.644	10.175	1	0.278	2.009		

S.H.: Standart Hata, SD: Serbestlik Derecesi, GA: Güven Aralığı

Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin spora yönelik tutumları üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik Lojistik Regresyon Analizi sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde; öğrencilerin sınıf değişkeni 0.004 kat ve BKİ değişkeni 0.003 kat spora yönelik tutumu artırmaktadır. Öğrencilerin yaş değişkeni 0.003 kat, cinsiyet değişkeni 0.007 kat, öğrenim durumu değişkeni 0.013 kat ve okul değişkeni 0.00 kat spora yönelik tutumu azaltmaktadır. Ancak öğrencilerin sınıf, yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, öğrenim gördüğü okul ve BKİ düzeyinin spora yönelik tutum üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$) (Tablo 1).

TARTIŞMA VE SONUÇ

İğdır Üniversitesi’nin farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin spora yönelik tutumlarının incelendiği bu çalışmada, bölümlerinde eğitim gören öğrencilerin spor alışkanlıkları, spor hakkındaki fikirleri (psikolojik, fiziksel ve zihinsel) vb. temel konuların, özetle spora yönelik tutumlarının sorgulanması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu şekilde farklı alan ve bölümlerdeki öğrencilerin kişisel özelliklerinin spora yönelik tutumlarını ne kadar etkilediği anlaşılmaya çalışılmıştır.

Araştırma bulgularına bakıldığında, öğrencilerin sınıf değişkeni 0.004 kat ve BKİ değişkeni 0.003 kat spora yönelik tutumu artırmaktadır. Öğrencilerin yaş değişkeni 0.003 kat, cinsiyet değişkeni 0.007 kat, öğrenim durumu değişkeni 0.013 kat ve okul değişkeni 0.00 kat spora yönelik tutumu azaltmaktadır.

Ancak öğrencilerin sınıf, yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, öğrenim gördüğü okul ve BKİ düzeyinin spora yönelik tutum üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$) (Tablo 1). Araştırma bulgularımızla benzerlik gösteren Türkmen ve ark. (2016) yapmış oldukları çalışmada, yaş değişkeni, Kalfa (2019) çalışmasında, yaş, vücut kitle indeksi, Varol ve ark. (2017) çalışmasında yaş, fakülte ve sınıf değişkenleri ile spora yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunamazken, Atalı ve ark. (2015), Varol ve ark. (2017) çalışmalarında cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Sonuç olarak İğdır Üniversitesi öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının, yaş, cinsiyet, bölüm, BKİ, sınıf, fakülte spora ilgi duyma, sporla yaşama ve aktif spor yapma düzeylerine bakılarak tutumları hakkında sonuca varılmaya çalışılmıştır. Araştırmalarda, bu konuda çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Bu nedenle farklı üniversitelerde ve toplumun farklı kesimlerinde spora yönelik tutum çalışmalarının artırılması, hem üniversite gençliğinin hemde toplumun farklı kesimlerinin spora bakış açısını ortaya çıkaracak ve ülke spor politikasına ve yeni projelerin geliştirilmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Atalı, L., Uzuner, M. E., Çolak, E., & Bayazıt, B. (2018). Farklı Fakültelerden Spor İle İlgili Ders Alan Öğrencilerin Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Kocaeli Üniversitesi Örneği). *Journal Of Social And Humanities Sciences Research (Jshsr)*, 5, 30.
- Balyan, M., Balyan, K., & Kiremitçi, O. (2012). Farklı sportif etkinliklerin ilköğretim 2. Kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum, sosyal beceri ve öz yeterlik düzeylerine etkileri. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14.
- CDC. (2016, 8 20). U.S. Department of Healthand Human Services. Promotingbetterhealthforyoungpeoplethroughphysicalactivityandsports: A reporttothepresident; Atlanta:: <http://cdc.gov/healthyyout/physicalactivity> adresinden alındı
- Demirel, Ö., & Ün, K. (1987). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Şafak Matbaası.
- Dinç, A. (2020). Koronavirüsün (COVID-19) Spor endüstrisine Etkisi. H. Sunay, & E. Eyuboğlu içinde, *Sporun Yönetimi ve Psiko-Sosyal Boyutları* (s. 23). Lap Lambert Academic Publishing.
- Ekici, S., Çolakoğlu, T., & Bayraktar, A. (2011). Dağcılık sporuyla uğraşan bireylerin bu spora yönelme nedenleri üzerine bir araştırma. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 5(2), 110-119.
- Isen, A., & Shalke, T. E. (1982). *The effect of feeling state on evaluation of positive, neutral, and negative stimuli: When you" accentuate the positive," do you" eliminate the negative"? Social psychology quarterly*, .
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *İnsan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Yayınları.
- Kalfa, M. (2019). Spormetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, 17(1). *Diş Hekimliği Fakültesindeki Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumları*, 165-181.
- Kartal, Ü. (1999). *Yüksek EQ'lu bir çocuk yetiştirme (Çeviri)*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Keskin, N., Öncü, E., & Küçük-Kılıç, S. (2016). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine

- Yönelik Tutum ve Öz-Yeterlikleri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 93-107.
- Koçak, F. (2014). Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları: bir ölçek geliştirme çalışması. *Spormetre*; 12(1), 59-69.
- Mutlu, T., Şentürk, H., & Zorba, E. (2014). Üniversite öğrencisi tenisçilerde empatik eğilim ve iletişim becerisi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 129-137.
- Sönmez, V., & Alacapınar, F. (2013). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Anı Yayınları.
- Tekin, A., & Tekin, G. (2014). Antik Yunan Dönemi: Spor Ve Antik Olimpiyat Oyunları.
- Türkmen, M., Abdurahimoğlu, Y., Varol, S., & Gökdağ, M. (2016). İslami İlimler Fakültesi Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Bartın Üniversitesi Örneği). *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 48-59.
- Varol, R., Varol, S., & Türkmen, M. (2017). Bartın Üniversitesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Spora Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. *Uluslararası Kültürel Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (Uksad)*, 3(2), 316-329.
- Yalçınkaya, M., Saracaloğlu, A., & Varol, R. (1993). Üniversite öğrencilerinin spora ilişkin görüşleri ve beklentileri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 12-26.
- Zorba, E., Cerit, E., Gümüşdağ, H., & Evli, M. (2013). Rekreasyon bölümlerinin tercih edilme nedenleri ve bölüm öğrencilerinin beklentilerinin araştırılması 8(3). *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, 1-14.